

GEZOND IN ...

STIMULERINGSPROGRAMMA GIDS
LOKALE AANPAK GEZONDHEIDSACHTERSTANDEN

Gezond in... Oss

Gezond in... Oss

De gemeente Oss maakt in de wijken Ruwaard en Schadewijk met de middelen van Gezond in de Stad (GIDS) vele projecten mogelijk die gezondheidsachterstanden verkleinen. Met goede resultaten. Bij één van deze projecten, Sociaal Vitaal, gaven 50 deelnemers aan dat hun welbevinden gestegen is. Gemiddeld hebben we het over een stijging van 3,5 naar 8,3.

Deze publicatie is ook online beschikbaar op www.gezondin.nu

Inwoners van de wijk Ruwaard hebben gemiddeld een lagere sociaaleconomische status (SES) dan inwoners in de hele gemeente Oss. Daarom koos de gemeente ervoor haar GIDS-aanpak te starten in deze wijk. Daarbij volgden ze een procesgerichte aanpak met als doelstelling: *“Ruwaard is een vitale wijk waar wijkbewoners een betere (positieve) gezondheid ervaren.”*

Sociale netwerken, armoede, schulden, de buurt waarin je woont; verschillende factoren hebben invloed op gezondheid. Om gezondheidsachterstanden te verkleinen is het daarom belangrijk dat verschillende domeinen en sectoren met elkaar samenwerken. Sectoren zoals ruimtelijke ordening, gezondheid en welzijn, maar ook collega's van schuldhulpverlening. Ook Oss richtte haar GIDS-aanpak op deze manier in.

HOE PAKT OSS HET AAN?

Het Sport Expertise Centrum (SEC), Brabant Zorg, GGD en Ons Welzijn hebben in opdracht van de gemeente Oss een wijkscan opgesteld voor de wijk Ruwaard. Deze wijkscan is vervolgens vergeleken met een wijkscan van de hele gemeente Oss. Hieruit bleek bijvoorbeeld dat 28% van de kinderen van tien tot twaalf jaar in de Ruwaard overgewicht heeft, ten opzichte van 14% van alle Osse kinderen tussen tien en twaalf jaar. Dit verschil is ook aanwezig bij volwassenen van 19 tot 64 jaar; in de Ruwaard heeft 58% overgewicht, het Osse gemiddelde is 49%.

Het Sport Expertise Centrum (SEC), Brabant Zorg, GGD en Ons Welzijn voerden vervolgens gesprekken met professionals. Ook spraken zij met collega's, bewoners en vrijwilligers uit de wijk Ruwaard over wat gezondheid voor hen betekent, en wat zij willen doen om deze te verbeteren. Uit deze gesprekken kwam onder andere naar voren dat bewoners op zoek zijn naar meer ondersteuning op sociaal vlak. Aan de hand van deze wensen startten [de samenwerkende partijen](#) met verschillende interventies. Drie goede voorbeelden van deze projecten lichten we hierna toe.

INTERVENTIE

1

Sociaal Vitaal

Sociaal Vitaal is een beweeg- en gezondheidsprogramma voor senioren (65-80 jaar) die weinig of niet bewegen, meer sociale contacten willen en graag aan hun fitheid willen werken. Binnen het programma maken mensen in een ontspannen sfeer (opnieuw) kennis met bewegen. Suze de Jong, Projectleider SEC vertelt: “Daarna is er ook ruimte om koffie te drinken. Mensen hebben behoefte aan sociale contacten, en dit is daar een mooie gelegenheid voor. Maar ook sluiten er zo nu en dan professionals aan om in te gaan op hun vragen. Bijvoorbeeld over voeding, ontspanning of stoppen met roken. Op een laagdrempelige manier kunnen we ze verder helpen.”

INTERVENTIE

2

Wandelroute Hartje Ruwaard

De wandelroute Hartje Ruwaard is een interactieve route waar 'hartjes' de richting aangeven. De route is voor jong en oud, rolstoeltoegankelijk en in totaal 4,5 kilometer lang. Je kan op elk moment en punt in- of uitstappen. Onder een aantal hartjes hangt een QR-code. Door deze code te scannen verschijnen er beweegkaarten, gedichten, historische foto's en informatie over de wijk. Elke week beginnen 25 inwoners aan deze wandelroute.

De wandelroute Hartje Ruwaard is een interactieve route waar met 'Hartjes' de route aan wordt gegeven

WAT LEVERT HET OP?

In de wijk Ruwaard zijn deze resultaten geboekt:

50

vrijwilligers, studenten en partners ondersteunen
Sociaal Vitaal

15

inwoners met een migratie-achtergrond zijn in gesprek gegaan met hun huisarts

150

inwoners waren aanwezig bij de opening van Wandelroute Hartje Ruwaard

25

inwoners beginnen elke week aan de Wandelroute Hartje Ruwaard

INTERVENTIE

3

Dialogen tussen huisartsen en migranten

Huisartsen en mensen met een migratieachtergrond gaan tijdens speciale bijeenkomsten met elkaar het gesprek aan om het wederzijdse vertrouwen te verbeteren. Tijdens deze bijeenkomsten vertelt de consulent huisartsenzorg bijvoorbeeld meer over zorgverzekeraars, de huisartsenzorg, mantelzorg, bevolkingsonderzoeken en vaccinaties. De vragen van de migranten staan hier centraal. Zo kunnen ze bijvoorbeeld terecht met vragen zoals:

“Waarom moet ik altijd stipt op tijd zijn bij de huisarts, terwijl hij of zij zelf regelmatig te laat is?”. Door deze bijeenkomsten hebben mensen met een migratieachtergrond een helderder beeld van de zorg in Nederland. Huisartsen begrijpen de patiënten beter en

andersom. Gezamenlijk komen ze tot betere oplossingen wanneer het gaat om hun gezondheid.

Bij het stellen van vragen over de zorg in het algemeen, maar ook bij het bespreken van moeilijkere onderwerpen is een vaste huisarts belangrijk. Daarom worden patiënten altijd in contact gebracht met dezelfde huisarts. Een Turkse vrouw vertelt:

“Mijn huisarts luistert echt naar mij. Nu durf ik alles te zeggen.” Ze hoort ook van andere vrouwen dat de huisartsen meer de tijd nemen [voor gesprekken](#).

“Mijn huisarts luistert echt naar mij. Nu durf ik alles te zeggen.”

1700

bewoners

ontvingen een uitnodiging om in gesprek te gaan over wensen en behoeften op het gebied van gezondheid

900

huisbezoeken

225

inwoners

wilden graag in gesprek

126

inwoners

namen deel aan de fit-test

69

inwoners

namen deel aan het beweeg- en gezondheidsprogramma Sociaal Vitaal

UITBREIDING NAAR DE SCHADEWIJK

Omdat de projecten in de wijk Ruwaard goed lopen, breidde de gemeente Oss uit naar de Schadewijk. Inwoners in deze wijk hebben ook een lagere SES dan de gemiddelde inwoner van de gemeente Oss.

Sociaal Vitaal is ook in deze wijk gestart, nadat inwoners meededen aan een Eet & Beweegspel en een theatervoorstelling voor ouderen bezochten. Tijdens dit interactieve toneelspel spelen acteurs situaties na, bijvoorbeeld hoe mensen denken over medicijngebruik. Humor staat altijd voorop; het wordt luchtig gebracht. Aan het einde van de voorstelling

kan je met een aantal professionals in gesprek over gezondheid. Hierbij gaat het om wat mensen wel kunnen en wat zij willen bereiken. Mensen worden bijvoorbeeld doorverwezen naar verenigingen waarbij zij zich kunnen aansluiten.

Bij de GIDS-aanpak in beide wijken – de Schadewijk en de Ruwaard – hebben de [samenwerkende partijen](#) gekozen voor een flexibele begroting. Zo is 90% van de GIDS-gelden beschikbaar voor geplande activiteiten; 10% kan worden uitgegeven aan activiteiten waar in de loop van het jaar behoefte aan is. Hierbij kun je bijvoorbeeld denken aan een

sporttoernooi in de zomervakantie voor kinderen die thuisblijven. In 2020 is het doel om uit te breiden naar andere wijken in de stad.

ZELF AAN DE SLAG?

Kun jij (delen van) de Osse aanpak in jouw gemeente gebruiken en wil je er meer over weten? Of heb je andere vragen? Neem dan contact op met info@gezondin.nu. Wij koppelen je aan de juiste Gezond in...-adviseur of contactpersoon in Oss.

BORGING IN HET BELEID

De brede GIDS-aanpak met het doel om gezondheidsverschillen te verkleinen, legde de gemeente Oss vast in het lokale gezondheidsbeleid en de uitvoeringsprogramma's.

Gemeenten hebben in het beleid en in de praktijk veel aandacht voor de borging van de GIDS-aanpak. Want ook wanneer de GIDS-gelden niet meer beschikbaar zijn, moet de aanpak kunnen blijven voortbestaan.

De **samenwerkende** partijen kijken nu samen met de gemeente hoe dit georganiseerd kan worden en leggen de ambities ook in (toekomstig) beleid vast. De grootste uitdaging is de financiële borging in de gemeentelijke begroting én in de begroting van de samenwerkende partijen. Het is wél belangrijk dat deze aanpak blijft bestaan; op de lange termijn kan de aanpak veel gezondheidswinst opleveren.

Over Gezond in...

Om gezondheidsachterstanden terug te dringen is een lokale samenhangende aanpak nodig, legde de gemeente Oss vast in het lokale gezondheidsbeleid. Gezond in... adviseert gemeenten hoe zij hun lokale aanpak kunnen vormgeven, versterken en

borgen. Zo komen we, ook in Oss, tot een goede aanpak van gezondheidsachterstanden. Gezond in... wordt uitgevoerd door **Pharos** en **Platform31** in het kader van het Nationaal Programma Preventie met financiering van het ministerie van VWS.

